

Aabenraa, den 6. februar 2015

Den lokalhistoriske konsulents årsberetning for 2015

Arkibas 5.0 og ophavsret

Efter et par hektiske arkivår med ibrugtagningen af Arkibas 5 er hverdagen vendt tilbage til de lokalhistoriske arkiver. Det er mit klare indtryk, at alle er kommet rigtig godt i gang med Arkibas 5 selv om der altid er nogle støberande og de nye muligheder får mange til øjne et ocean af perspektiver i horisonten.

Det gjorde også en afklaring af ophavsretsspørgsmålet presserende. Det lykkedes at få en aftale i land med virkning fra og med 2015, som betyder, at de lokalhistoriske arkiver sammen med museerne og en række statslige kulturinstitutioner skal betale for brug af databaser på nettet, hvor billederne bliver tilgængeliggjort. Helt konkret skal institutionerne betale 0,12 kr. pr. stk. for de første 4 mill. billeder, som ligger på databaserne. Ordningen skal administreres af et konsortium bestående af institutioner og foreninger, der står for opgaven med indsamling af oplysninger og opkrævning af penge fra de forskelle institutioner og foreninger samt betalingen til CopyDan for brugen.

Desværre blev underskrivelsen af aftalen forsinket, da en af de centrale spillere efterfølgende følte, at kuglepennen blev for tung at løfte og først nu er aftalen ved at være endegyldig på plads. Det betyder, at arkiverne nu i foråret 2016 skal betale for brug af billederne i 2015, dog til en reduceret pris på 0,10 kr. pr. styk for dette år og i september/oktober for brug af billederne i 2016 til den i aftalen indgåede pris på 0,12 kr. pr. stk.

Grundlæggende er det en trist udvikling, at de kulturbevarende institutioner skal betale for brug af de billeder, som for manges vedkommende var blevet destrueret, hvis ikke netop arkiverne og andre havde modtaget dem. Mange, som har afleveret billeder, må også undres overviklingen. Det var næppe tanken med afleveringen hos mange af giverne.

Men det havde også været helt ubærligt – også for mig personligt - hvis vi endte i en situation, hvor små og store institutioner hver især skulle ud i juridiske slagsmål med helt uoverskuelige konsekvenser.

Kursuslivet

Kursusaktiviteterne kører i stabil gænge. Der har været afholdt et SLA modulkurser 3 i modtagelse, håndtering og registrering af billeder den 20. og 21. maj og et modul 5 i arkivledelse og samarbejde den 6. og 8. oktober. Begge havde fuldt hus, dvs. det maksimale deltagerantal på 40 personer. Som noget nyt blev der afholdt to modul 0-kurser, der er introduktionskurser til den lokalhistoriske arkiververden. Begge havde et pænt deltagerantal (19 deltager den 5. maj og 24 deltagere den 9. september). Som de tidligere år var der også i 2015 udbudt to kurser i billedscanning på ISL og efter et år, hvor vi måtte aflyse et scanningskursus var begge kurser fyldt op.

Efter at have droppet et kursus i Arkibas 4 blev der i foråret 2015 udbudt ikke mindre end tre kurser i Arkibas 5 for at sikre en god indkørsel af den nye version på arkiverne. Efter vi måtte aflyse et opgraderingskursus den 25. og 26. februar for de, som i forvejen var brugere af Arkibas 4, var det med en vis spænding, at vi imødeså mulighederne for at afvikle de to efterfølgende kurser i marts og april. Men alle vore bekymringer blev gjort til skamme. Kurserne var fyldt op, dvs. med det maksimale deltagerantal på ti personer, og på nær nogle begyndervanskeligheder med teknikken - som der gerne skulle være kommet styr på - tror jeg, at deltagerne havde gavn og glæde af kurserne. Kurserne viste, at vi har fundet en form, som vi kan arbejde videre på, så arkivmedarbejderne ikke skal til Vejle eller andre steder for at få den nødvendige undervisning i Arkibas.

På vej mod 2020

2020 og fejringen af 100 året for Genforeningen kan synes langt væk, men vi har allerede markeret 100 året for krigsudbruddet i 1914. Om to år – og et ½ - kan vi glæde os over, at kirkeklokkerne den 11. november 1918 kunne fylde befolkningen med glæde over våbenstilstanden. Her fra går det stærk med begivenhederne og jubilæumsmarkeringerne over ikke mindst afstemningerne den 10. februar og 14. marts frem til den 11. juli 2020 på Dybbøl.

Det bliver et jubilæernes jubilæum øverst på pyramiden af jubilæer i Danmark, hvor alle sejl bliver sat ind. Men det kræver også tid og planlægning, hvis hver

eneste lille brik skal falde i hak i den store jubilæumsmaskine. Der er særdeles gode grunde til, at bl.a. Historisk Samfund for Sønderjylland allerede er godt på vej med planlægningen.

Samtidig er den nye teknologi blevet et centralt element i formidling af bl.a. afstemningen og Genforeningen. Det er derfor glædeligt, at LASS i 2015 besluttede at gøre en langvarig og fælles indsats for at opgradere medarbejderne på de lokalhistoriske arkiver, så de er digitalt klædt på til 2020. Her skal der meget gerne stå en lang række lokalhistoriske initiativer parat til at markere begivenhederne og imødekommet den store offentlige interesse for viden om afstemningen og genforeningen i 2020.

Det er også i år glædeligt som lokalhistorisk konsulent at se på en sønderjysk arbejdsmark, som ikke mangler opgaver og visioner, men kun arbejdskraft og penge til at realisere dem.